

Yhteysviranomaisen lausunto Kuusakoski Oy:n teollisuuskaatopaikan sijoittamisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Mikkeli 30.10.1998
DNro 0595Y0015-53
Kuusakoski Oy
PL 96
18111 HEINOLA

Asia Yhteysviranomaisen lausunto Kuusakoski Oy:n teollisuuskaatopaikan sijoittamisen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

Kuusakoski Oy on saattanut Etelä-Savon ympäristökeskukselle osoittamallaan kirjeellä 26.03.1997 vireille ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (468/94) mukaisen hankkeen, joka koskee Kuusakoski Oy:n teollisuuskaatopaikan sijoittamista Heinolan kaupungissa. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma ympäristövaikutusten arvioinnissa tarvittavista selvityksistä.

Suunniteltu teollisuuskaatopaikka on laajuudeltaan sellainen, että se edellyttää ympäristövaikutusten arviointi ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain ja asetuksen perusteella. Yhteysviranomaisena toimii Etelä-Savon ympäristökeskus.

Etelä-Savon ympäristökeskus on antanut lausuntonsa arviointiohjelmasta 05.06.1997.

Kuusakoski Oy on 25.06.1998 toimittanut arviointiselostuksen yhteysviranomaiselle kuulemista ja lausunnon antamista varten.

Arviointimenettely päättyy, kun yhteysviranomainen toimittaa arviointiselostuksesta antamansa lausunnon ja sen liitteet hankkeesta vastaavalle.

Hankkeesta vastaava

Hankkeesta vastaa Kuusakoski Oy. Hankkeesta vastaavan konsulttina on toiminut Oy AEM Ltd.
Hanke ja sen vaihtoehdot

Kuusakoski Oy:n Heinolan tehtaas käsittelee vuosittain noin 200 000 tonnia kestokulutus-
hyödykkeitä ja muita metalleja. Käsittelyprosessin jälkeen materiaalista joutuu kaatopaikalle noin 50 000 tonnia kumiosia, tekstiilinkappaleita, kiviä, alumiinioksidia, kuonaa ja suodatinpölyä. Tehtaan nykyisen kaatopaikan on arvioitu täyttyvän noin vuonna 2002.

Uuden kaatopaikan sijoittamiseksi on arviointiselostuksessa esitetty seuraavat vaihtoehdot:

0.vaihtoehto: Hanke jätetään kokonaan toteuttamatta

1.vaihtoehto: Uuden läjitysalueen rakentaminen yhtiön nykyisen kaatopaikan länsilounaispuolelle (Rajavuori-vaihtoehto).

- 2.vaihtoehto: Alueellisen ylikunnallisen jätehuoltoyhtiön palveluiden hyödyntäminen (Päijät-Hämeen jätehuolto Oy-vaihtoehto)
- 3.vaihtoehto: Joutjärvensuo-vaihtoehto
- 4.vaihtoehto: Länkisuo -vaihtoehto
- 5.vaihtoehto: Kausanmaa-vaihtoehto (Rytölampi-Viitakorpi)
- 6.vaihtoehto: Jyrängön alueen vaihtoehto; tuotantolaitoksen itäpuolinen (Korvenlampi-Maitiaislampi)

Asiaan liittyvät muut hankkeet

Asiaan ei liity muita arvioitavia tai ympäristölupaa edellyttäviä hankkeita.

Arviointimenettelyn yhdistäminen muiden lakien menettelyihin

Hankkeesta vastaava ei ole käynnistänyt lupamenettelyjä.

Arviointiselostuksesta tiedottaminen ja kuuleminen

Kuusakoski Oy järjesti arviointiselostuksesta luonnosvaiheen tiedotus- ja kuulemistilaisuuden 16.6.1998 Heinolan kaupungin valtuustosalissa. Tilaisuuden osanottajajoukko koostui lähinnä Heinolan ympäristölautakunnan edustajista.

Arviointiselostuksen vireilläolosta on ilmoitettu ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain ja asetuksen mukaisesti Heinolan kaupungissa. Arviointiselostus on ollut 2.7.-31.8.1998 nähtävillä Heinolan kaupungin ympäristötoimistossa sekä Etelä-Savon ympäristökeskuksessa Mikkelissä.

Arviointiselostuksesta on pyydetty lausunnot Heinolan kaupungilta, ympäristölautakunnalta, tekniseltä lautakunnalta, sosiaalilautakunnalta ja terveyslautakunnalta sekä Päijät-Hämeen jätehuolto Oy:ltä, Etelä-Suomen lääninhallitukselta, Päijät-Hämeen liitolta ja Hämeen ympäristökeskukselta. Kuulutus arviointiselostuksesta on julkaistu sanomalehti Itä-Hämeessä. Hankkeesta järjestettiin yleisötilaisuus Heinolan kaupungin valtuustosalissa 18.8.1998. Tilaisuuteen osallistui noin kymmenkunta henkilöä.

Lausunnot ja mielipiteet

Lausuntonsa arviointiselostuksesta ovat antaneet Heinolan kaupunki, Heinolan ympäristölautakunta, Heinolan tekninen lautakunta, Heinolan terveyslautakunta, Heinolan sosiaalikeskus, Hämeen ympäristökeskus, Etelä-Suomen lääninhallitus, Päijät-Hämeen liitto ja Päijät-Hämeen jätehuolto Oy. Lisäksi mielipiteensä arviointiselostuksesta on ilmaissut 3 yksityistä henkilöä tai yhteisöä.

Heinolan kaupunki on lausunnossaan todennut, että loppusijoituspaikan ratkaisemisella yrityksen kannalta myönteiseen suuntaan on Heinolan ja sen lähiympäristön kannalta tärkeä elinkeinopoliittinen merkitys.

Heinolan kaupungin sosiaalikeskus toteaa lausunnossaan, ettei sillä ole huomautettavaa arviointiselostuksesta.

Heinolan kaupungin terveyslautakunta pitää laadittua arviointiselostusta hyvänä pohjana arvioitaessa loppusijoitusvaihtoehtojen paremmuutta. Selostuksessa on lautakunnan mielestä tarkasteltu riittävästi hankkeen sosiaalisia ja terveydellisiä vaikutuksia. Lautakunta pitää parhaana vaihtoehtona Rajavuori-vaihtoehtoa. Jatkosuunnittelussa tulee lautakunnan mielestä erityisesti huomioida, että alueen suotovesiongelmien pysyvät kurissa, kaatopaikka-alueen ympärille jää riittävä suojavyöhyke ja ettei kaatopaikan laki nouse häiritsevästi muun ympäristön yläpuolelle. Lausuntoon liittyy eriävä mielipide, jossa tehtyä arvioin-

tia pidetään riittämättömänä kansanterveyteen vaikuttavien haittavaikutusten arvioinnin osalta.

Heinolan kaupungin teknisen lautakunnan mielestä hankkeen osalta tulisi vielä selvittää tarkemmin seuraavia seikkoja: suotovesien käsittelymahdollisuus, kaatopaikalle joutuvan jätteen määrän vähentäminen, kaatopaikkavaihtoehtojen kallioperän selvittäminen, pienvesistöjen nykytila ja vaihtoehtojen vaikutukset niihin (erityisesti Rajavuori-vaihtoehtoon vaikutukset Piki-, Vene-, Raut- ja Kortejärveen sekä Sataojan luonnonsuojelualueeseen), kaatopaikan suoja-alueen riittävyys ja käyttörajoitukset suoja-alueilla sekä kaatopaikan näkyminen maisemassa täytön aikana ja kaatopaikan lopettamisen jälkeen.

Heinolan ympäristölautakunta on laatinut arviointiselostuksesta varsin laajan ja seikkaperäisen lausunnon, jonka loppupäätelmänä lautakunta esittää selostusta vielä täydennettäväksi ennen yhteysviranomaisen lausunnon antamista. Hankkeen eri ympäristövaikutuksista ja laadituista selvityksistä lautakunta esittää seuraavanlaisia kommentteja: Selostuksessa esitetyt tarkastelualueita esim maankäytön ja eri suojeluohjelmissa esitettyjen aluevarausten osalta lautakunta pitää osittain liian laajoina. Toisaalta esim. Rajavuori-vaihtoehtoon osalta on jätetty mainitsematta muutama noin 2-3 km etäisyydellä alueesta sijaitseva suojelukohde. Laadittuja luontoselvityksiä lautakunta pitää pääpiirteittäin riittävänä, joskin joitain epätasällisyyksiä esiintyy. Hydrogeologisia selvityksiä lautakunta pitää liian yleisluontoisina ja epätarkkoina eri vaihtoehtojen vertailun kannalta. Vesistövaikutusten osalta lautakunta pitää selkeänä puutteena sitä, ettei selostuksessa ole esitetty eri sijoitusvaihtoehtojen suotovesien käsittelyratkaisuja. Maisematarkastelun osalta lautakunta kaipaa selostukseen tarkempaa selvitystä kaatopaikan erottumisesta ympäröivästä maisemasta. Loppusijoitettavan materiaalin määrän vähentämiseksi lautakunta kaipaa selvitystä siitä, miten hankkeesta vastaava voi omilla jätteen vastaanottoehdoillaan säädellä hyödyntämiskelvottoman materiaalin määrää. Lopuksi lautakunta pitää puutteena sitä, ettei selostuksessa ole tarkasteltu mahdollisia kaatopaikan käytön jälkeisiä ympäristövaikutuksia.

Hämeen ympäristökeskus pitää selostusta monipuolisena ja perinpohjaisena, mutta moittii samalla sitä vaikeasti hahmotettavaksi. Keskukseen mukaan selostuksen olennaiset asiat hukkuvat helposti tekstin paljouteen. Laadittuja selvityksiä pidetään pääsääntöisesti riittävänä. Puutteina pidetään lähinnä sitä, ettei selostuksessa ole tarkasteltu toiminnan vaikutuksia maaperän suojelun kannalta ja sosiaalisten vaikutusten arviointia olisi voinut täydentää kokoamalla aineistoa yleisötilaisuuksissa esitetyistä mielipiteenilmaisista.

Päijät-Hämeen jätehuolto Oy kritisoi selostusta siitä, ettei siinä ole kaikin osin hyödynnetty nykyisen kaatopaikan seurannasta saatua tietoa arvioitaessa vaihtoehtojen sijoituspaikkojen ympäristövaikutuksia. Samoin kritisoidaan sitä, ettei selostuksessa ole riittävästi tarkasteltu ympäristövaikutusten ehkäisyä mm. suotovesien ja kaatopaikkakaasun osalta. Erityisesti Rajavuori-vaihtoehtoon osalta PHJ pitää tärkeänä kattavan perusselvityksen tekemistä, jotta yhtiön Pikijärven jäteaseman ja mahdollisen Kuusakoski Oy:n Rajavuoren kaatopaikan ympäristövaikutukset voidaan erottaa toisistaan. Päijät-Hämeen jätehuolto Oy-vaihtoehtoon osalta yhtiö pitää arviointiselostuksessa esitettyjä kannanottoja oikeina.

Päijät-Hämeen liitto pitää tehtyä arviointiselostusta riittävän laaja-alaisena ja perusteellisenä myöhempää päätöksentekoa varten.

Etelä-Suomen lääninhallitus katsoo lausunnossaan arviointiselostuksen kattavan pääosin riittävästi terveys- ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin kannalta tarpeelliset elementit. Tarkennuksia halutaan lähinnä seuraaviin seikkoihin: mahdolliset päästöt pohjavesiin ja sitä kautta talousvesikaivoihin, loma-asuntojen sijoittuminen tarkasteltuihin vaihtoehtoihin nähdessä, melun leviäminen erityisesti yöllä (45 dB). Tarkastelluista vaihtoehtoista lääninhallitus pitää parhaimpina Kausan ja Rajavuoren vaihtoehtoja.

Yksityisten ja yhteisöjen mielipiteissä on esitetty, että arviointiselostuksessa ei ole riittävästi esitetty tietoja hankkeen maankäyttötarpeesta. Puutteena esitetään myös sitä, ettei loppusijoitettavan jätteen hyödyntämistä joko aineena tai energiana ole selvitetty riittävästi. Näiden puutteiden vuoksi mielipiteen mukaan arviointiselostus tulisi hylätä. Edelleen mielipiteissä on erityisesti vastustettu Länkisuo-vaihtoehdon toteuttamista. Perusteluina on mm. esitetty vaihtoehdon mahdolliset haitalliset vaikutukset loppusijoituspaikan alapuolella sijaitsevien vesistöjen veden laatuun, maisema- ja meluhaitat sekä hankkeen haitalliset vaikutukset seudun merkittäviin luonnonarvoihin.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomaisen lausunto hankkeen arviointiohjelmasta on annettu 5.6.1997. Arviointi on toteutettu melko hyvin arviointiohjelmaa ja yhteysviranomaisen siitä antamaa lausuntoa noudattaen. Seuraavaksi tarkastellaan arviointiselostusta noudattaen ohjeellisesti YVA-asetuksen arviointiselostukselle asettamaa sisältörunkoa.

Hankkeen ja sen eri vaihtoehtojen tarkastelu

Hankkeen eri vaihtoehtojen valinta suoritettiin varsin laajan geologisen ja hydrogeologisen tarkastelun jälkeen. Mukana oli myös selvitys vaihtoehdosta, jossa uutta kaatopaikkaa ei toteuteta (0-vaihtoehto). Selvityksessä kuvattiin varsin laajasti teollisuustuotannossa syntyvien jätteiden määrää ja laatua sekä tarkasteltiin mahdollisuutta hyödyntää jätteitä nykyistä paremmin, jolloin kaatopaikalle joutuvien hyödyntämiskelvottomien jätteiden määrää voitaisiin vähentää. Vaihtoehtotarkastelun sekä hankkeen kokonaistarkastelun osalta suoritettua ympäristövaikutusten arviointia voidaan pitää riittävänä.

Arviointiaineisto ja käytetyt menetelmät

Arvioinnin aikana hankkeesta vastaavan konsultti keräsi kaiken sen materiaalin, joka kohdalla voidaan vaatia käytettäväksi hankkeen vaikutusten arvioinnissa. Tältä osin ei arvioinnissa voida nähdä puutteita. Arvioinnissa käytetyt menetelmät ja arviointiajankohdat antavat varsinkin alueiden linnuston osalta jonkin verran suppean kuvan ja muutoinkin alueiden eläimistöön on kiinnitetty arvioinnissa varsin vähän huomiota. Näistä puutteista huolimatta voidaan arviointia pitää aineiston ja menetelmien osalta riittävänä.

Hankkeen ympäristövaikutukset

Hankkeen eri vaihtoehtojen vaikutuksia ihmisen terveyteen, elinoloihin ja viihtymiseen, luontoon ja sen eliöihin sekä niiden vuorovaikutussuhteisiin ja luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan sekä kulttuuri-perimään sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen on selvitetty arvioinnin aikana varsin kattavasti ja laajasti. Seuraavassa muutamia erikoishuomioita ja täydennysesityksiä ympäristövaikutuksista.

Eri vaihtoehtojen hydrogeologinen tarkastelu on tehty maaperäkarttojen ja kallion osalta mm. aerofysikaalisten mittausten avulla. Koko tarkastelualueella on tehty kallioruhjetulkinta matalalentomittausten avulla. Jo alunperinkin vaihtoehtoiset kohteet on valittu maaperä- ja kallioperätarkastelujen pohjalta ottaen huomioon kaatopaikan sijoittamisen erityisvaatimukset pohjaolosuhteille. Tehtyä tarkastelua voidaan pitää ympäristövaikutusten arvioinnin kanalta riittävänä.

Luontoselvitysten osalta voidaan puutteena pitää sitä, että esim. linnustoselvitykset on tehty pelkästään heinäkuussa ja muuta eläimistöä kuin linnustoa ei juurikaan ole selvitetty. Luontoselvitysten perusteella alueella esiintyy mahdollisia liito-oravalle sopivia metsäaluei-

ta. Eläimistön osalta olisikin tärkeää hankkia tietoa erityisesti liito-oravan esiintymisestä alueella. Liito-oravan selvästi luonnossa havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan kiellettyä. Edellä mainitulta osin selvityksiä tulee täydentää varsinaiseen hankkeen lupahakemukseen.

Muutamista puutteista huolimatta voidaan ympäristövaikutukset katsoa selvitetyn arvioinnin aikana riittävällä tarkkuudella.

Haitallisten vaikutusten eliminointi ja seurantaohjelma

Ympäristövaikutusten eliminoinnin ja haitallisten vaikutusten vähentämisen osalta ei arvioinnissa ole esitetty, miten kaatopaikka-alueelta kertyvät suoto- ja valumavedet on ajateltu käsiteltäviksi. Arvioinnissa on ainoastaan esitetty nykyisin käytössä olevan kaatopaikan kuormitustietoihin perustuvat laskelmat eri vaihtoehtojen vesistökuormituksesta. Myöhemmän lupahakemukseen tulee tältä osin esittää tiedot vesienkäsittelymenetelmästä sekä mahdollisuudesta johtaa jätevedet mahdollisimman haitattomaan purkupaikkaan.

Yhteenveto

Arviointiselostuksesta laadittu yhteenveto on selkeä ja antaa lyhyessä muodossa tiedot eri vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista.

Arvioinnin toteutuminen ja lainmukaisuus

Arviointiprosessi on toteutunut YVA-lain mukaisesti. Järjestetyissä yleisötilaisuuksiin osallistui valitettavan vähän henkilöitä, joten vuorovaikutus kansalaisten ja hankkeesta vastaavan välillä jäi tältä osin vähäiseksi. Myöskin kirjallisten kommenttien määrä oli varsin vähäinen.

Lausunnon nähtävilläolo

Yhteysviranomaisen lausunto on virka-aikana nähtävillä kuukauden ajan Heinolan kaupungin ympäristötoimistossa os. Reumantie 2B Heinola sekä Etelä-Savon ympäristökeskuksessa os. Jääkärintie 14 Mikkeli.

Johtaja Heikki Teräsvirta
Toimialapäällikkö Esko Vaskinen

LIITE:

Lausuntojen ja mielipiteiden esittäjät
Selostuksesta annetut lausunnot ja mielipiteet
SUORITEMAKSU:

15 000 mk

Peruste: Ympäristöministeriön päätös alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (240/95)

TIEDOKSI:

Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus (+ 2kpl arviointiselostuksia)
Etelä-Suomen lääninhallitus
Päijät-Hämeen liitto
Heinolan kaupunki
Heinolan kaupungin ympäristötoimisto
Alueelliset ympäristökeskukset

Liite 1

Lausunnon antajat:

Heinolan kaupunki

Heinolan ympäristölautakunta

Heinolan tekninen lautakunta

Heinolan terveyslautakunta

Heinolan sosiaalikeskus

Hämeen ympäristökeskus

Etelä-Suomen lääninhallitus

Päijät-Hämeen liitto

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy

Mielipiteiden esittäjät:

Ristijärven yksityistien tiekunta

Jyrki Patomäki

Lusin kylätoimikunta/Lusin kalastuskunta/Lusin jakokunta